

Školní vzdělávací program předškolního vzdělávání

(se zaměřením na ekologii a ochranu přírody, obohacený o prvky zdravé mateřské školy)

Název

„Je nám dobře na světě, na té modré planetě“

Motto: „Na dobrém počátku všechno závisí.“
J. A. Komenský

Školní vzdělávací program mateřské školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Brezinova 52, příspěvková organizace.

Platnost ŠVP: od 1. 9. 2017

Školní vzdělávací program byl projednán s rodiči dne:

Podpis ředitele:

Podpis ZŘ pro předškolní vzdělávání:

Obsah:

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika MŠ
3. Filozofie naší MŠ
4. Podmínky vzdělávání z hlediska ekologie, ochrany přírody a podpory zdraví v MŠ
5. Organizace vzdělávání
6. Charakteristika ŠVP:
  - analýza
  - hlavní cíle
  - prostředky
  - průběžné cíle
  - preferované činnosti
  - metody a formy práce
  - tradice
  - rituály
7. Realizace ŠVP ve třídě
8. Vzdělávací obsah ŠVP:
  - tabulkové schéma
  - neformální kurikulum: podtémata, cílové kompetence, příklady tematických částí, příklady činností
9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
10. Vzdělávání dětí nadaných
11. Vzdělávání dětí mladších tří let
12. Evaluační činnost
13. Závěrečná ujednání
14. Přílohy ŠVP:
  - Plán pedagogické podpory
  - Individuální vzdělávací plán
  - Informační systém MŠ
  - Roční plán MŠ
  - Školní řád MŠ
  - Provozní řád pro venkovní hrací plochu
  - Zásady provozního řádu MŠ

1. Identifikační údaje

Název ŠVP PV: „Je nám dobře na světě, na té modré planetě“

Školní vzdělávací program byl vytvořen na základě Kurikula podpory zdraví v mateřské škole. Modelový program Mateřské školy podporující zdraví je veřejně dostupný dokument a je v souladu s RVP PV. Ministerskou doložkou MŠMT č. 17147/95-24 ze dne 30. 5. 1995 je tento vzdělávací program doporučen k předškolnímu vzdělávání učitelkám MŠ.

Platnost ŠVP: od 1. 9. 2017 do 31. 8. 2020

Předkladatel: Mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Mozartova 9, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Březinova 52, příspěvková organizace

IČ: 70978336

Ředitel příspěvkové organizace: RNDr. Jan Veřmiřovský, Ph.D.

Adresa MŠ: Mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Mozartova 1477/9, 700 30

IZO: 107 630 281

ZŘ pro předškolní vzdělávání: Bc. Hana Hlobilová

Zpracovatel ŠVP PV: Bc. Hana Hlobilová

Telefon: 596 788 385, 778409857

e-mail: ms.mozartova@iol.cz

Zřizovatel: Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava – Jih Horní 791/3, Ostrava – Hrabůvka, 700 30, tel. 599 430 286

Typ zařízení: předškolní zařízení s celodenní péčí

Stanovená kapacita: 60 dětí

Cílová kapacita: 48 dětí

Provozní doba: 6.15 – 16.00 hod

2. Charakteristika MŠ

Mateřská škola sídlí v zrekonstruované patrové budově vilového typu. Rekonstrukce budovy na objekt MŠ byla provedena v roce 1999. Škola se nachází v bezprostřední blízkosti ZŠ Březinova 52, Ostrava – Zábřeh a budova MŠ v minulosti sloužila jako školní družina této školy. Od roku 2003 je její součástí. Budova MŠ prošla během posledních let několika rekonstrukcemi a drobnými úpravami, tak, aby splňovala podmínky moderního školského zařízení. Z důvodu zajištění bezpečnosti proti vniknutí cizí osoby do MŠ byl při vstupu do budovy školy zabudován čipový systém.

Mateřská škola je zaměřena na ekologii a environmentální vzdělávání a podporu zdraví.

MŠ stojí v klidné části obce, nedaleko školy se nachází dva městské parky a nově vybudované dětské obecní hřiště, které mateřská škola využívá pro pobyt dětí venku.

MŠ je dvoutřídní, obě třídy jsou věkově smíšené, naplňované maximálně do počtu 24 dětí v jedné třídě. MŠ navštěvují děti zpravidla od 3 do 6 let a většina bydlí v okolí školy.

K objektu náleží menší zahrada, která je vybavena dřevěnými herními prvky a pískovišti. Postupně došlo k úpravě prostředí zahrady. Byla vybudována nová přístupová cesta k hlavnímu vchodu budovy MŠ, opraven plot kolem pozemku MŠ a vydlážděna plocha okolo pískoviště. V rámci projektu „Zahrada čtyř ročních období“ byl vysázen nový školní záhon, o který celoročně pečují učitelé společně s dětmi.

V mateřské škole je zřízena výdejna stravy. Strava se připravuje ve školní jídelně příspěvkové organizace, dětem se servíruje a vydává ve výdejnách stravy umístěných na každém patře.

MŠ má stabilní lehárný, šatny jsou umístěny v suterénu budovy.

O děti se starají čtyři pedagogové a jedna správní zaměstnankyně. Zaměstnankyně školy mají svou práci rády, pracovní kolektiv je vstřícný a tvořivý.

Pravidelně **využíváme zařízení pro jiné aktivity**, které jsou aktualizovány v Ročním plánu MŠ.

Děti mohou být zapojeny:

- do keramického kroužku,
- do výuky angličtiny,
- do pohybového kroužku.

Prostory mateřské školy také pravidelně využíváme pro:

- společné akce rodičů a dětí podle plánu akcí,
- divadelní představení,
- výukové ekologické programy pro děti.

3. Filozofie naší MŠ

Cílem všech zaměstnanců školy je obohacovat denní program dítěte tak, aby se již v mateřské škole naučilo postojům, které spočívají v úctě ke zdraví, a praktickým dovednostem chránícím zdraví. Snažíme se, aby čas prožitý v MŠ dítěti přinášel pohodu, bezpečí, radost, příjemnou zkušenost a byl zdrojem dobrých základů do života i vzdělávání. Zdraví nechápeme pouze jako nepřítomnost nemoci, ale jako podmínku hodnotového života jedince, společnosti i světa. Svě pedagogické působení chceme orientovat k tomu, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělávání a odpovídající chování, jednání, myšlení, kterým může ovlivňovat své zdraví.

K tomuto cíli potřebujeme spolupráci s rodiči, obcí a ostatními institucemi.

4. Podmínky vzdělávání z hlediska ekologie, ochrany přírody a podpory zdraví v mateřské škole

ŠVP vychází z Kurikula podpory zdraví v mateřské škole. Má přispět k tvorbě podmínek pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dítěte po dobu jeho pobytu v mateřské škole a k výchově předškolního dítěte ke zdravému životnímu stylu. **Zásady podpory zdraví v MŠ** jako podmínky formálního kurikula **obsahují celkem 12 podmínek vzdělávání** a jsou rozpracovány v podmínkách vzdělávání stanovených RVP PV.

Na základě analýzy zásad podpory zdraví v MŠ za období od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2017 byly posouzeny stávající podmínky vzdělávání. Analýzu chápeme jako ukazatel evaluace ŠVP mateřské školy, jako zpětnou vazbu o tom, jak se nám naše práce daří.

V mateřské škole jsou respektovány základní principy programu podpory zdraví v MŠ: respekt k **přirozeným lidským potřebám** jednotlivce a rozvíjení **komunikace a spolupráce**.

Podmínky vzdělávání:

4.1 Věcné podmínky

Prostředí ovlivňuje nás všechny – zaměstnance MŠ, děti i rodiče. Proto se snažíme vytvářet v mateřské škole **příjemné** a **estetické** prostředí, které navozuje u dětí zájem a aktivitu a to i za aktivní účasti dětí. Učitelky respektují při tvorbě podnětného prostředí aktuální situace, roční období a přání dětí.

Naše prostory nejsou velké, ve třídách chybí herna typická pro prostředí MŠ. I přesto se snažíme vytvářet prostorové uspořádání tak, aby **vyhovovalo** jak individuálním tak skupinovým aktivitám. Všechny prostory MŠ **odpovídají** platným **hygienickým normám** a jsou udržovány v čistotě. Vybavení MŠ (dětský nábytek, tělocvičné nářadí, lehátka, hygienická zařízení) odpovídá maximálnímu počtu dětí, je bezpečné, zdravotně nezávadné a je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům. Tělocvičné nářadí je podrobováno pravidelné technické revizi odbornou firmou. MŠ má stabilní lehárny, což umožňuje bezproblémové větrání lůžkovin i dětských pyžam. Formou **chráněných pískovišť** snižujeme zdravotní rizika spojená s možností infekčním onemocnění dětí. V roce 2012 byla pískoviště na školní zahradě zrekonstruována.

V maximální možné míře využíváme hracích koutků ve třídě. Hračky jsou umístovány (podle možnosti třídy), tak, aby byly v dosahu a dohledu dětí. Učitelka navozuje situace, které mohou začátek hry podnítit. Je dítěti při hře facilitátorem - pomocníkem, průvodcem, rádcem. Rozděluje dětem prostor pro hru, stanovuje společně s dětmi místa k uchování výsledků hry. Respektujeme odmítnutí hry dítětem.

Jsme si vědomy **nedostatečného prostoru** ve třídách pro vznik nových herních koutů i nedostatku nových funkčních, podnětných a estetických pomůcek a hraček, na jejichž nákup nemáme dostatek finančních prostředků. Lehárna třídy Motýlek je vybavena mobilními molitanovými lehátko, což nám umožňuje využívat místnost ke hraní a cvičení dětí také v dopoledních hodinách.

4.2 Životospráva

Stanovené uspořádání dne v mateřské škole vytváří základy pro žádoucí budoucí stereotypy, zajišťuje bezpečnost dětí a umožňuje učitelce uspokojovat individuální potřeby dítěte, komunikaci s rodiči a pružné rozhodování.

Dbáme na **vyvážené** uspořádání dne a života v MŠ. Je v něm respektován biorytmus dětí. Veškeré činnosti probíhají v klidné atmosféře a je dbán důraz na přirozené a plynulé přechody mezi činnostmi. Činnosti a jejich sled je stanoven pouze **rámcově**, učitelky však **dodržují** stanovený **interval mezi jídly, pobyt venku a odpolední odpočinek** s ohledem na individuální potřeby dítěte.

Příchod dětí je stanoven denně od 6.15 – 8.00 hod nebo později, podle individuální potřeby rodičů a po předchozí domluvě s učitelkou.

Činnosti řízené pedagogy jsou realizovány v průběhu ranních her, v didakticky zacílených a odpoledních činnostech.

Pro **spontánní hru** je vytvářen prostor, čas a prostředky vycházející z přirozených potřeb a zájmů dětí při ranních hrách, při pobytu venku a v odpoledních činnostech.

Televizi nebo video sledujeme nepravidelně, nejdéle však 20 min. měsíčně, a to **pouze vzdělávací pořady vhodné pro děti**.

Pohybové aktivity jsou denně součástí tělovýchovných a pohybových chvil ve třídě a na školní zahradě. 1x týdně se koná tzv. „velké cvičení“ v prostorech lehárny.

Nabízíme dětem dostatek volného pohybu především při **pobytu venku** od 10.00 – 11.30 hod (vycházky do okolí školy, ekovýlety, hry na školní zahradě). Denně sledujeme kvalitu ovzduší a přizpůsobujeme tomu denní program dětí.

Školní zahradu využíváme:

- ke spontánním a řízeným činnostem,
- k pohybovým aktivitám,
- ke společným akcím pro rodiče a děti,
- ekologickým aktivitám podle plánu akcí,
- k zapojení dětí do péče o zahradu,
- ke hrám s vodou, pokusům a experimentům.

V letním období využíváme školní zahradu již od 9.00 hod.

Odpolední odpočinek je přizpůsoben individuálním potřebám dětí. Od 12.30 do 14.20 děti odpočívají ve stálých lehárnách. Od 13.45 hod je odpolední odpočinek zohledňován podle **individuální potřeby** spánku jednotlivých dětí, dítě se podle své individuální potřeby rozhodne, zda bude odpočívat nebo si hrát ve třídě. Dozor ve třídě Sluníčko zajišťuje učitelka, která má v daném týdnu krátkou odpolední směnu.

Pobyt některých dětí v MŠ je nepřiměřeně dlouhý, dítě tráví v MŠ více než 9 hodin, což jej nepřiměřeně zatěžuje. Dbáme, aby tyto děti měly dostatek příležitostí k odpočinku a spontánním činnostem.

Vysoké počty dětí ve třídě mají jednoznačně negativní vliv na pedagogickou práci a často neumožňují uplatňovat individuální přístup k dětem tak, jak bychom si představovaly. Proto jsme ve školním roce 2015/2016 poprvé nepožádali zřizovatele o navýšení kapacity a počet dětí je třídě bude 24, tak jak stanovuje Vyhláška č. 14 o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších platných předpisů.

V mateřské škole je vytvářeno odpovídajícího **prostředí** k plnění záměrů **environmentálního vzdělávání** dětí. Učitelky využívají ve vzdělávání **pokusů** směřujících k ochraně životního prostředí. **Cíle** environmentálního vzdělávání jsou konkretizovány pro daný školní rok v Plánu environmentálního vzdělávání, který je součástí Ročního plánu MŠ. Práce na ekologických projektech jsou společné, práce ve věkově smíšené skupině poskytují vhodné podmínky pro socializaci dítěte.

V poslední době se stále častěji setkáváme s tím, že rodiče přivádějí do mateřské školy děti, které jeví známky onemocnění. Zdravotní stav dítěte rodiče stále častěji nekonzultují s dětským lékařem a léčí jej sami. Učitelka má podle Školního řádu MŠ právo dítě vykazující známky onemocnění nepřijmout k předškolnímu vzdělávání a požadovat od rodiče potvrzení dětského lékaře o tom, že dítě je zdravé a může do kolektivu dětí.

Učitelky respektují **přirozenou potřebu pohybu** dítěte, dodržují pravidelný pobyt na čerstvém vzduchu s ohledem na kvalitu ovzduší a vytvářejí optimální podmínky pro tělesný rozvoj dítěte. Dbají na bezpečnost, střídání činností a odpočinku a zajišťují dítěti dostatek tekutin. Vyhýbají se stresu a tím vytvářejí soulad mezi pohodou tělesnou a duševní. V roce 2017 byly ve školní zahradě instalovány nové herní prvky a také zastíněné posezení, které budou učitelé využívat k řízeným činnostem a ke stolování v letním období.

V mateřské škole jsou vytvořeny potřebné **hygienické podmínky**, je zajištěno pravidelné a dostatečné větrání místností, udržujeme vhodné mikroklima, jsou zajištěny dostatečné světelné podmínky. Nově byl do každé z umýváren instalován sprchový box, tak aby byl přístupný dětem a učitelům přímo ze třídy. Prostory MŠ jsou vybaveny nábytkem vhodným pro děti předškolního věku, jsou zachovávány ergonomické parametry, které odpovídají velikosti dětí. Vybavení lehárny ve třídě Sluníčko je poměrně zastaralé a bylo by vhodné vyměnit stabilní lehátka za mobilní matrace a lehárnu z důvodu chladu v zimním období vybavit kobercem.

Otužování dětí je realizováno denně:

- intenzivním větráním místností pouze v nepřítomnosti dětí,
- po odpoledním odpočinku omýváním odraženou vodou,
- v letním období hrami s vodou, v zimním období hrami se sněhem,
- otužováním vzduchem,
- ukládáním dětí k odpočinku bez spodní košilky s lehkou přikrývkou,
- úpravou délky pobytu dětí venku podle počasí a stavu ovzduší.

Dbáme na **přiměřené oblečení** dětí při pobytu venku a ochranu před UV paprsky. V letním období se pobyt venku posunuje na 9. hodin, aby byly děti chráněny před slunečním zářením zejména mezi 11.-15. hodinou.

Každé úterý se starší děti převlékají do cvičebního úboru a cvičí ve vyvětrané lehárně třídy Motýlek, mladší děti se do cvičebního úboru nepřevlékají.

Při přijetí dítěte do MŠ stanoví ZŘ po dohodě se zástupcem dítěte **rozsah** stravování, který je závazný. Úplatu za školní stravování hradí rodiče vedoucí ŠJ ve stanoveném termínu. Její výše je stanovena podle věku dítěte a rozsahu jeho stravování.

Školní stravování **zajišťuje školní jídelna** ZŠ Ostrava – Zábřeh, Březinova 52 a zodpovídá za něj vedoucí školní jídelny D. Kubáníková. Strava se přináší v termo nádobách ze ZŠ a vydává se v kuchyňkách u jednotlivých tříd.

Dítě, které je v MŠ přítomné v době podávání hlavního jídla, se stravuje vždy.

První den nemoci dítěte si mohou rodiče vyzvednout oběd od 11.30 do 11.45 hod do přinesených jídlonosičů. První pracovní den se děti ze školního stravování omlouvají do 8.00 hod., na další dny se děti omlouvají vždy den předem do 13.00 hod emailem, osobně nebo telefonicky u vedoucí ŠJ.

Ve stravovacím režimu v průběhu vzdělávání je dodržován **časový interval** mezi podávanými jídly 3 hodiny podle uspořádání dne:

- a) 8.45-9.00 **dopolední svačina**: děti se obsluhují samy ze servírovacího vozíku,
- b) 11.45-12.15 **oběd**: polévku nalévá dětem učitelka, druhý chod si děti vyzvedávají u kuchařky v přípravné kuchyňce samostatně,
- c) 14.45-15.00 **odpolední svačina**: děti se obsluhují samy ze servírovacího vozíku.

V mateřské škole zásadně **nenutíme** děti do jídla. Zdravá výživa však zajišťuje růst a vývoj psychickou a fyzickou výkonnost a obranyschopnost organismu, proto děti **motivujeme** k ochutnávání neznámých potravin.

V mateřské škole je dodržován **pitný režim**, děti mají v kuchyňce vlastní hrníčky, ke kterým mají přístup v průběhu celého dne. Nápoje se připravují v jídelně ZŠ, konvice na třídách kuchařka doplňuje dle potřeby, většinou podáváme různé druhy ovocných čajů a vodu. Učitelka nalévá čaj podle požadavků a potřeb dětí do vlastních hrníčků. Vodu mají děti k dispozici po celý den a obsluhují se samy.

Snážíme se vytvářet vhodné klidné, estetické prostředí a dostatek času ke stolování. Spolupracujeme s rodiči při vytváření a upevňování **zdravých stravovacích návyků**. Připravujeme společné netradiční akce s rodiči jako např. ochutnávku zdravého vánočního cukroví, ochutnávka a výměna receptů na nejlepší rodinnou podzimní pomazánku, nejkrásnější jednohubku, pečeme z podzimního ovoce apod.

Stále častěji se setkáváme se špatnými stravovacími návyky, které si dítě přináší z rodiny (stravování ve fast foodech, pojídání sladkostí, nevhodná, často jednotvárná skladba jídelníčku).

Učitelky se shodly na tom, že v mateřské škole **chybí lákavá úprava a pestrost** jídel, které by děti motivovaly k ochutnání. Nejeví se nám vhodné podávat dětem slazené nápoje, ale dohoda se školní jídelnou je někdy složitá. Naším cílem v tomto období bude dosáhnout dohody s vedoucí ŠJ, aby se podávání těchto nápojů omezilo.

4.3 Psychosociální podmínky

Dětství chápeme jako rovnocennou etapu života člověka, stejně důležitou a rovnocennou jako ty následující. Dítě má právo prožít autentické dětství. Je **plnohodnotným** členem komunity a má svá práva. Dítě je pro nás **partnerem**, proto akceptujeme jeho dětské názory, myšlenky, představy o světě, respektujeme jeho snahy, zájmy a individuální potřeby. Podporujeme jeho aktivitu, osobní zodpovědnost a sebekontrolu.

Podstatnou část dne dítě pobývá v mateřské škole, proto jsou učitelem respektovány a uspokojovány přirozené potřeby dítěte. Potřeby dětí jsou rozdílné, a proto je při jejich uspokojování respektována **individualita** dítěte, učitelky upřednostňují osobnostně orientovaný model vzdělávání. Učitelky znají a respektují Maslowovu hierarchii lidských potřeb. S používaným modelem potřeb seznamujeme také rodiče. ŠVP vychází z respektování věkových zvláštností, individuálních potřeb a možností dítěte. Vzdělávání je přizpůsobováno rovněž potřebám, které vyplývají ze zdravotního oslabení dítěte, které jsou důsledkem jeho dlouhodobější nemoci, nebo které jsou dány lehčími poruchami jeho učení a chování. MŠ dbá také na uspokojování potřeb pedagogů a rodičů.

Předpokladem dobré spolupráce je **komunikace**. V mateřské škole navazujeme na řečový rozvoj dítěte, se kterým přichází z domova. Učitel vytvářejí dostatek příležitostí k rozvíjení aktivního slovního projevu dítěte, k rozvíjení dialogů a experimentování se slovy. Ve třídě je využíván komunitní kruh, ve kterém učitelka sleduje vývoj komunikativních dovedností dítěte. Ve třídě jsou stanovena pravidla komunikace. MŠ má zpracovanou Strategii rozvoje pregramotnosti, která je součástí Ročního plánu MŠ.

Bezpečné sociální prostředí v mateřské škole přispívá ke spokojenosti a je inspirativní. Cílem všech zaměstnanců MŠ je vytvoření **pozitivního sociálního klima**, které je výrazem kvality mezilidských vztahů v mateřské škole. Chceme, aby se děti i dospělí cítili spokojeně a bezpečně. Rodičům nově přichozích dětí nabízíme využití **adaptačního programu** mateřské školy. Mohou si pružně stanovit délku pobytu dítěte v MŠ, pobývat s dítětem v MŠ podle potřeby, telefonicky se informovat na aktuální situaci dítěte apod. Učitelky mateřské školy svou **vyrovnaností** pozitivně působí na své okolí, což se nám osvědčilo zejména v adaptačním období jak pro dítě, tak pro rodiče.

Pro budování mezilidských vztahů je důležitý **dobrý příklad a vzor**, který děti často v rodinách nenaleznou. Ne u všech dětí je mravní a sociální cítění samozřejmostí, stejně jako sebekontrola a usměrňování svého chování a afektivních projevů. Zdrojem problémů může být rodina, ale také náhlá změna prostředí jako je vstup do MŠ, nový režim dne, výchovný styl nebo změna učitelky. V praxi se zdroje problémů kombinují a emocionální a sociální problémy vzniklé v rodině se mohou při změně prostředí ještě prohloubit a mohou negativně ovlivnit vzájemnou sociální interakci.

Základními sociálními vztahy v mateřské škole je vztah mezi **učitelem a dítětem** a vztahy mezi **dětmi** ve skupině. **Učitelé** respektují přirozené potřeby dítěte. Děti neúměrně nezatěžují, předcházejí stresovým situacím, neboť stres považujeme za rizikový faktor. Posilují mezilidské vztahy ve skupině, rozvíjí pozitivní komunikaci. Vedou předškolní vzdělávání tak, aby bylo vyloučeno manipulování s dítětem a zbytečné organizování dětí. Osobní svoboda a

volnost je vyvažována nezbytnou mírou omezení, které je v předškolním zařízení vždy přítomno. Učitel společně s dětmi vytváří pravidla dané třídy, která jsou umístěna na viditelném místě. Děti se učí pravidlům vzájemného soužití.

V pedagogické praxi se při rozvíjení sociálních vztahů nezaměřujeme jen na to, aby se děti ve skupině správně chovaly, ale aby se jejich **vztahy k ostatním** odvíjely od vzájemného pochopení a tolerance, aby se prosociální chování stalo jejich součástí, aby je považovaly za samozřejmé. Předškolní věk je počátkem utváření prosociálních vlastností, které se vytvářejí a posilují vždy, když se děje něco „společně“. V mateřské škole se společně radujeme, dovádíme, soucítíme, spolupracujeme a prožíváme své city. Učíme se pomáhat druhému, rozdělit se, půjčit, darovat, povzbudit a potěšit druhé. **Zkušenosti**, které dítě získává při vytváření vzájemných vztahů v malé sociální skupině, působí na jeho duševní zdraví, na jeho budoucí životní spokojenost či nespokojenost, na stabilitu či labilitu jeho osobnosti.

Hra je hlavní **potřebou** a **činností** dítěte předškolního věku. Napomáhá také dítěti vyrovnat se s emočními konflikty a má význam pro seberozvíjení dítěte. Prostřednictvím volné hry se snažíme **podporovat** dětské potřeby, hravost a **směřovat** k dosažení prosociálního chování a samostatnosti dítěte. Snažíme se vytvářet bezpečné prostředí pro hru a dbáme na dodržování dohodnutých pravidel ve třídě.

4. 4 Organizace

Mateřská škola je dvoutrídni. Obě třídy jsou naplňovány do počtu 24 dětí a jsou heterogenní. Do třídy Sluníčko jsou zařazovány zpravidla děti ve věku od 3-5 let a děti mladší 3 let, do třídy Motýlek děti ve věku 4-7 let.

Do denního programu jsou denně zařazovány pohybové aktivity formou denního cvičení, které obsahuje rušnou část k procvičení přirozených cvičení, zdravotní cviky k zajištění zdravotní prevence, závěrečnou část se zařazením pohybové nebo hudebně pohybové hry a relaxaci. Jedenkrát v týdnu je v obou třídách zařazováno tzv. velké cvičení v rámci řízené činnosti. Děti cvičí ve vyvětrané lehárně třídy Motýlek, starší děti se převlékají do cvičebního úboru, mladší děti se do cvičebního úboru nepřevlékají.

Učitelé připravují pro děti vzdělávací nabídku činností tak, aby byla pro děti lákavá, zajímavá a dítě mělo možnost si z nabídky vybrat. Vytvářejí vhodné prostředí pro různé organizační formy práce s dětmi (individuální, skupinové, frontální) a zajišťují vhodné materiální podmínky pro práci s dětmi. Ve vzdělávání preferují psychomotorická cvičení, volnou hru, kooperativní a námětové hry, výlety, exkurze, experimenty, práci s encyklopediemi, práci s přírodním a odpadovým materiálem, třídění odpadu, výukový a komunitní kruh a bezprostřední kontakt s přírodou.

Plánované činnosti vycházejí z podmínek třídy, věkových a individuálních zvláštností a potřeb dítěte, z mapování situace ve třídě. Učitel je plánuje tak, aby vyhovovaly individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Respektuje potřeby a možnosti dětí se specifickými potřebami, potřeby dětí nadaných nebo dětí mladších 3 let.

Rámcové uspořádání dne v MŠ:

6.15 - 8.40 : příchod dětí, hry, řízené a individuální činnosti, denní cvičení

8.40 - 8.45 : hygiena, příprava na svačinu

8.45 - 9.00 : svačina

- 9.00 - 9.35 : řízené činnosti v tematickém celku podle třídních vzdělávacích programů
- 9.35 - 9.55 : hygiena, příprava na pobyt venku
- 9.55 - 11.30 : pobyt venku, volné aktivity dětí, vycházky, převlékání
- 11.30 - 12.15 : hygiena, příprava na oběd, oběd**
- 12.15 - 12.30 : hygiena, příprava na odpočinek, odcházení dětí po obědě
- 12.30 - 14.20 : odpočinek
- 14.20 - 14.45 : vstávání, TV chvilka, hygiena, převlékání
- 14.45 - 15.00 : odpolední svačina**
- 15.00 - 16.00 : hry, řízené a individuální činnosti

Odpolední odpočinek je od 13.30 hod zohledňován podle individuální potřeby spánku jednotlivých dětí : - odpočinek v lehárně,
- spontánní a řízené činnosti ve třídě Motýlek.

4.5 Řízení MŠ

Povinnosti, pravomoci a úkoly vycházejí z náplně práce zaměstnance MŠ a jeho osobní zodpovědnost za svěřené oblasti jsou rozpracovány v Ročním plánu MŠ. Zaměstnanci MŠ mají prostor pro **vyjádření svého názoru** a samostatnost v rozhodování, což je také spojeno s větší mírou osobní **odpovědnosti**. Všichni zaměstnanci se snaží vytvářet ovzduší vzájemné důvěry a respektu. Pedagogický sbor pracuje jako **tým** na základě jasně vymezených kompetencí, pravomocí a pravidel.

V mateřské škole je vypracován **informační systém** tzv. Informační kolečko (viz. příloha ŠVP), který však ze strany některých zaměstnanců ne vždy funguje.

ZŘ pro předškolní vzdělávání motivuje spolupracovníky k dosažení stanovených cílů a vytváří podmínky a podporuje zkvalitňování vzdělání a profesního růstu učitelek. Pravidelně vyhodnocuje práci všech zaměstnanců na základě kontrolní činnosti.

ŠVP je společně zpracován na základě analýzy podmínek z předcházejícího období.

Začlenění MŠ do života obce

Mateřská škola respektuje obec jako zřizovatele. Komunikuje s obcí, prezentuje a obhájí své potřeby. Mateřská škola je institucí otevřenou.

Mateřská škola dále spolupracuje:

- **s dětskými lékaři, PPP, SPC**
- lékařské potvrzení při prvním vstupu dítěte do MŠ,
- projednávání možnosti docházky dětí mladších tří let a dětí se specifickými potřebami,
- posouzení školní zralosti, odkladu školní docházky,
- logopedická péče,

- výjimky ve stravování – alergické děti, nemocné děti,
- **spolupráce s institucemi** (knihovna, Městská policie...)
- prezentace dětských prací na veřejnosti,
- společné besedy,
- **spolupráce s organizacemi zbývajícími se environmentálním vzděláváním**
- OS Hájenka – středisko ekologické výchovy
- Arcam – výukové ekologické programy pro děti.

Spolupráce MŠ se ZŠ

Mateřská škola spolupracuje se ZŠ Březinova 52 v Ostravě – Zábřehu.

Formy spolupráce:

- realizace vzájemných návštěv,
- účast dětí MŠ v životě ZŠ,
- společné projednávání odkladů školní docházky,
- využití prostor ZŠ (např. tělocvičny) k akcím MŠ,
- předávání aktuálních informací ze ZŠ rodičům (akce školy, zápis do 1. třídy...).

Mrzí nás, že se někdy ze strany pedagogů ZŠ setkáváme s odlišnými názory na přípravu dětí do povinného vzdělávání a školní zralost a na nezáměr o užší spolupráci. Po dohodě s novým vedením ZŠ budeme usilovat o zlepšení vzájemných vztahů a rozšíření formy spolupráce.

4.6 Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracují čtyři **odborně kvalifikované** učitelky na plný úvazek a jedna uklízečka na plný úvazek. Pedagogický sbor pracuje jako **tým** na základě jasně vymezených kompetencí, pravomocí a pravidel.

ZŘ služby pedagogů organizuje tak, aby po celou dobu předškolního vzdělávání byla zajištěna odpovídající pedagogická péče. Rozpis směn je součástí Ročního plánu MŠ. Dbá na to, aby všichni zaměstnanci školy jednali, chovali se a pracovali **profesionálním** způsobem.

Učitelky mají ve své pedagogické práci svobodu, ale přebírají veškerou tíhu zodpovědnosti. Prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogů, studiem odborné literatury a časopisů učitelky **obohacují** sebe sama o nové poznatky v oblasti pedagogické, psychologické i zdravotní.

Další vzdělávání by mělo být přirozenou potřebou každé učitelky.

Učitelky mohou využít:

- nabídky vzdělávacích institucí s akreditací MŠMT,
- vzdělávacích programů pro pedagogy,
- čerpání zkušeností z odborných časopisů a literatury a materiálů k ekologické výchově a ochraně přírody formou samostudia.

Učitelky si vybudovaly **přirozenou autoritu**, která je založena na vlastním postoji a odborné práci, která je rodiči velmi kladně hodnocena. **Působení učitelky** v mateřské škole patří mezi nové vlivy, které vstupují do výchovy dítěte předškolního věku. Mezi chováním učitelky, jejím postojem a působením na dítě a mezi sociálními a osobnostními

charakteristikami, které dítě na základě jejího působení získává, existuje úzká vazba. Učitelka je dítěti vzorem, dobrým příkladem, neboť dítě se s ní často identifikuje. Dítě se často touží učitelce podobat, přejímá její hodnoty. Je na učitelce, aby identifikaci dítěte s její osobou vhodně využila ve svém pedagogickém působení na dítě.

Je důležité neodmítat sebereflexi, zjišťovat, co nám dělá špatně a co je třeba pozměnit.

4.7 Spoluúčast rodičů

Významné místo v rozvoji dítěte zaujímá **rodina**. Rodiče, kteří zodpovídají za výchovu a vzdělávání dětí, jsou obvykle i prvními učiteli, neboť většina dětí je do tří let vychovávána v rodině.

Rodina tím, že plní své **základní funkce**, mezi které mimo jiné patří funkce domestikační, výchovná, ekonomicko-zabezpečovací, citová, zajišťuje uspokojování základních potřeb dítěte. Mateřská škola **respektuje a podporuje** rodinnou výchovu. Chrání soukromí rodiny a nezasahuje do života a soukromí rodiny. Pedagogové mají často sklon rodinu soudit, protože se nezaměřují na dítě v širších souvislostech. Každá rodina je jiná a má jiné potřeby. Někteří rodiče pomoc při výchově a vzdělávání vlastních dětí vyhledávají, jiní se pomoci straní, což je třeba respektovat.

Naší základní zásadou je tendence zachovat v co největší míře **přímý vliv** rodiny na vývoj dítěte. I když se současná rodina výrazně liší od tradičních představ, je vesměs jednogenerační, s menším počtem dětí, mnohdy neúplná, stále tvoří základní a nejdůležitější prostředí v životě dítěte předškolního věku. Potřebám současné rodiny se přizpůsobuje nabídka mateřské školy. Učitelky se snaží o vzájemné dobré poznání rodiny a školy, což pomáhá jednotně působit na dítě a spolupodílet se na řešení různých problémů. Mateřská škola **podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům** v péči o dítě. Mateřská škola může velmi dobře vyvážit určitá omezení, se kterými se v současné rodině setkáváme a zajistit adekvátní vývoj i dětem z rodin, kde jim není z různých důvodů věnována dostatečná péče a pozornost.

Vztahy s rodiči jsou partnerské, učitelky se snaží o otevřené jednání s rodiči, jsou vstřícné a ochotné spolupracovat.

Od rodičů očekáváme:

- a) aby využívali možnosti pohybovat se v celé mateřské škole kromě výdejny jídla z hygienických důvodů, hrát si se svými dětmi, pomáhat učitelkám v doplňování žádaných materiálů, úklidu prostředí mateřské školy a zahrady,
- b) aby měli porozumění při zjištěních týkajících se záměny oblečení, znečištění oděvů při činnostech, pobytu venku, ztráty vlastní hračky...
- c) aby při příchodu a odchodu nenechávali své děti v šatnách bez dozoru a předávali je učitelce osobně,
- d) aby byli ohleduplní a nepředávali učitelkám děti nemocné (s teplotami, afty, bolestmi uší, průjmem), nebo děti nedoléčené,
- e) aby hlásili každou změnu zaměstnání, bydliště, telefonních čísel a jiných údajů, potřebných pro mateřskou školu s vědomím toho, že nastanou situace, kdy je musíme kontaktovat, informovat...

- f) aby omlouvali své děti z předškolního vzdělávání osobně nebo telefonicky na tel. čísle mateřské školy: 596 788 385, 778 409 857.
- g) aby omlouvali své děti ze stravného emailem, osobně nebo telefonicky u vedoucí ŠJ: 596 784 367, 778 409 858. Pokud dítě neomluvíte, bude automaticky hlášeno do stavu stravného,
- h) aby si před vstupem do prostor mateřské školy očistily obuv a vedli k tomu i své děti,
- i) při vstupu do MŠ se, prosím, vyzouvejte na určeném místě.

Mateřská škola pořádá v průběhu školního roku celou řadu společných akcí pro rodiče a děti. Plán těchto akcí je součástí Ročního plánu MŠ.

Zpravidla se v daném školním roce konají dvě plánované schůzky s rodiči, v měsíci září a v červnu.

Plánovaný program schůzky v září:

- schválení provozu mateřské školy,
- seznámení rodičů se školním řádem,
- seznámení rodičů se ŠVP, informace o plánovaných akcích a činnosti školy,

Plánovaný program schůzky v červnu s rodiči nově přijatých dětí:

- informace o činnosti mateřské školy, seznámení rodičů s organizací školy,
- seznámení rodičů s adaptačním programem školy,
- předání písemných informací rodičům pro usnadnění vstupu dítěte do MŠ.

Rodiče jsou **dostatečně informováni** o akcích, změnách potřebách školy:

- vývěskami na nástěnkách,
- individuálními rozhovory,
- na akcích školy.

Další schůzky se konají podle **aktuálních potřeb** rodičů a mateřské školy.

Práva a povinnosti rodičů jsou vymezena ve Školním řádu mateřské školy, který je veřejně přístupný.

5. Organizace vzdělávání

Mateřská škola je odloučeným pracovištěm příspěvkové organizace Základní škola a mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Březinova 52. Mateřská škola je zaměřena na **ekologii** a **environmentální vzdělávání** a **podporu zdraví**. Oblast environmentálního vzdělávání je pro daný školní rok rozpracována v Ročním plánu MŠ. Každý školní rok je zaměřen na jeden přírodní živěl: vodu, zemi, vzduch. Mateřská škola má dvě třídy. Třidu Sluníčko, do níž jsou

zpravidla zařazovány děti ve věku 3 – 5 let a děti mladší a třídu Motýlek, do níž jsou zpravidla zařazovány děti ve věku 4 – 7 let.

Organizaci vzdělávání podrobně řeší Školní řád mateřské školy. Ve třídě Sluníčko je zajištěno překrývání učitelů 2,5 hod denně, ve třídě Motýlek se z důvodu zákonem stanovené míry přímé pedagogické povinnosti budou učitelé překrývat v maximálně možné míře podle organizačních a personálních možností. Učitelé se překrývají zejména při řízených činnostech v tematickém celku podle třídních vzdělávacích programů, při přípravě na pobyt venku a pobytu venku, při přípravě na oběd a obědu, při přípravě na odpočinek a odcházení dětí po obědě. Při pobytu venku připadá na každého učitele 1/3 celkového počtu dětí, které se daný den v MŠ vzdělávají. Na pobyt venku předává učitel ze třídy Motýlek učitelům ze třídy Sluníčko příslušný počet dětí. Při dělení dětí zohledňuje přání dětí, sourozenecké vztahy apod.

Zápis a přijímání dětí:

Do MŠ jsou přijímány děti zdravé ve věku zpravidla od 3 do 6 let. Zápis provádí ředitelka školy. Oznámení o místu, datu a době zápisu se zveřejňuje způsobem v daném místě obvyklým. Pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělání jsou zpracována jako samostatná směrnice Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělání.

Provoz MŠ, rozdělení do tříd, scházení a rozcházení dětí:

Provoz MŠ je po dohodě s rodiči stanoven od 6.15 do 16.00 hodin. Děti jsou rozděleny do dvou věkově smíšených tříd, které jsou naplňovány do maximálního počtu 24 dětí v jedné třídě. Děti, které jsou v posledním roce před nástupem do povinného vzdělávání, jsou zařazovány do třídy Motýlek. Při zařazování dětí do třídy ZŘ respektuje přání rodičů. Na každé třídě pracují dva učitelé, kteří se střídají na ranní a odpolední směně. Ráno do 7.00 hodin se děti scházejí ve třídě Sluníčko, odpoledne od 15.30 hodin se děti rozcházejí opět ve třídě Sluníčko.

Docházka a způsob omlouvání dětí:

Ráno děti přicházejí do mateřské školy do 8.00 hod. Po této hodině se z bezpečnostních důvodů škola uzamyká. Pozdější příchod je možný po předchozí domluvě s učitelkou podle aktuální potřeby rodičů. Rodiče jsou povinni předat dítě osobně učiteli ve třídě.

Po obědě se děti vyzvedávají od 12.15 do 12.30 hodin, odpoledne od 15.00 do 16.00 hodin a také podle potřeby rodičů po vzájemné domluvě. Pokud děti vyzvedávají z MŠ nezletilí sourozenci, rodiče vyplní a podepíší prohlášení o vyzvedávání dítěte nezletilou osobou.

Zástupce dítěte oznamuje škole předem známou nepřítomnost. Není-li nepřítomnost dítěte předem známá, omluví dítě jeho zástupce neprodleně a to telefonicky nebo osobně.

Nevyzvednutí dítěte z MŠ upravuje výpis z vnitřního řádu školy, který rodiče podepíší při nástupu dítěte.

Učitel zodpovídá za bezpečnost a ochranu zdraví dětí a je oprávněn vyloučit nemocné dítě z kolektivu nebo požadovat po rodičích potvrzení dětského lékaře o tom, že dítě je zdravé a může do kolektivu.

Stravování:

ZŘ stanoví po dohodě se zástupcem dítěte způsob stravování, který je závazný. Dítě, které je v MŠ přítomné v době podávání hlavního jídla, se stravuje vždy.

První den nemoci dítěte si mohou rodiče vyzvednout oběd od 11.30 do 11.45 hod do přinesených nádob. První pracovní den se děti omlouvají do 8.00 hod. Na další dny se děti

omlouvají vždy den předem, do 13.00 hod a to emailem, osobně nebo telefonicky u vedoucí ŠJ.

Spolupráce s rodiči:

Kontakt s rodiči probíhá denně při příjmu a předávání dětí. Ostatní setkání probíhá podle pozvání a potřeb MŠ nebo rodičů.

Každé první pondělí od 16.00 do 16.30 hod je konzultační den pro rodiče po předchozí domluvě s učitelem.

Prázdninový provoz:

Provoz MŠ může být v době prázdnin omezen nebo přerušen. Rozsah omezení oznámí MŠ rodičům předem.

V areálu školy platí zákaz nošení, držení a distribuce návykových látek a zákaz kouření. Všichni pracovníci školy spolupracují při přípravě a realizaci preventivních a osvětových akcí.

6. Charakteristika ŠVP

ANALÝZA ŠVP

Školní vzdělávací program je závazný pro všechny pedagogy. ŠVP vychází z respektování individuálních potřeb a možností dítěte.

Koncepční záměr ŠVP je stanoven na **tříleté časové období** a vychází z těchto hledisek:

- z Kurikula podpory zdraví v mateřské škole,
- z programového zaměření školy na ekologii a ochranu přírody,
- z potřeb dané lokality a zvyšujícímu se počtu dětí ze znevýhodněného prostředí,
- z materiálních a provozních podmínek školy,
- ze souladu koncepčního záměru s platnou legislativou.

Naším **záměrem** je vytvářet prostředí podnětné na prožitky a podněty vedoucí k aktivitě a všestrannému rozvoji individuality dítěte. Práce ekoprojektech jsou zpravidla společné a vyžadují tedy od dětí schopnost spolupracovat a komunikativní dovednosti. Při řešení jednotlivých ekologických cílů děti získají nejen informace, ale především objevují vazby v přírodě, souvislosti lidského chování a jednání a jeho dopady na vlastní život i své životní prostředí. Obecným cílem environmentální výchovy je si tyto souvislosti uvědomovat, být ochoten své jednání změnit a aktivně tuto změnu projevit. Prostřednictvím environmentální výchovy rozvíjíme u dětí systémové myšlení a sociálně psychologické dovednosti a schopnosti jako je komunikace, spolupráce, tvořivé myšlení a řešení problémů, posilování citové vazby na přírodu, zaujímání vlastních i skupinových postojů ve vztahu k přírodě a zároveň je vedeme k odpovědnému jednání vůči sobě, přírodě i společnosti. Všechny **ekologické projekty se prolínají se všemi oblastmi předškolního vzdělávání** a odráží se v jakékoliv **činnosti** dětí. Učitelky dávají přednost aktuálním podnětům.

V Ročním plánu mateřské školy je zpracován projekt „Přírodní živly – voda, vzduch, země“, který je platný pro daný školní rok.

V poslední době jsme zaznamenali zvyšující se počet dětí ze znevýhodněného prostředí (rodiny neúplné, sociálně slabé...). Pro budování mezilidských vztahů a sociálních dovedností je důležitý dobrý příklad a vzor, který děti často v rodinách nenaleznou. Ne u všech dětí je mravní a sociální cítění samozřejmostí, stejně jako sebekontrola a usměrňování svého chování

a afektivních projevů. Faktem dnešní doby je, že přibývá dysfunkčních rodin nebo rodin velmi zaměstnaných, a že také přibývá dětí, které již do mateřské školy přicházejí s menšími, ale i závažnějšími emocionálními problémy, jejichž zdrojem je rodina a rodinné konfliktní prostředí. Zdrojem problémů však může být také náhlá změna prostředí jako je vstup do MŠ, nový režim dne, výchovný styl nebo změna učitelky. V praxi se zdroje problémů kombinují. Emocionální a sociální problémy vzniklé v rodině se mohou při změně prostředí ještě prohloubit. Nástup dítěte do mateřské školy není totožný s odpoutáním od matky. Požadavky na dítě jsou komplexnější.

Při utváření prosociálního chování se nebudeme zaměřovat jen na to, aby se děti ve skupině správně chovaly, ale aby se jejich vztahy k ostatním odvíjely od vzájemného pochopení a tolerance, aby se prosociální chování stalo jejich součástí, aby je považovaly za samozřejmé.

Mateřská škola doplňuje funkci rodiny. Pro správný rozvoj dítěte v předškolním zařízení je předpokladem dobrá spolupráce rodiny a školy se vzájemným respektem. V naší mateřské škole je proto samozřejmostí spolupráce s rodiči, možnost rodičů vstupovat do tříd, účastnit se vzdělávacího programu, spolupodílet se na jeho tvorbě a zapojit se zlepšování prostředí mateřské školy. Usilujeme o tzv. „otevřenou školu“, přístupnou a důvěryhodnou.

HLAVNÍ CÍLE

Stanovili jsme si tyto dlouhodobé cíle:

1. Včas zachytit přítomnost emocionálních problémů a poruch, uplatňovat ozdravná opatření k odstranění nebo zmírnění poruch.
2. Budovat a posilovat mezilidské vztahy v těchto rovinách: učitel --- dítě
učitel --- rodič
učitel --- instituce
vztahy mezi učiteli.
3. Naučit děti překonávat potíže jakožto základní kompetenci pro život.
4. Učit se poznávat sám sebe, své vlastní zájmy, možnosti a potřeby na základě vlastních prožitků.
5. Usilovat o kvalitní zařazení environmentálního vzdělávání do celkového života MŠ.
6. Uplatňovat ekologickou výchovu jako formu osobnostně sociální výchovy dětí.

PROSTŘEDKY

K naplňování stanovených cílů využíváme tyto prostředky:

- nezaměňujeme projevy emocionálních poruch za „zlobení, nekázeň, nevychovanost, rozmazlenost“;
- klademe na děti přiměřené nároky, aby nebyly větší než jeho schopnosti a vývojové možnosti,
- navozujeme příjemnou náladu a tvořivou atmosféru pro společnou práci,
- využíváme vhodné motivace, klidu pro práci a společných rozhovorů po skončení práce,
- využíváme sebereflexi,
- využíváme poznatky z pozorování přírody pro hru a učení,
- vzájemné působení dětí ve skupině,
- porozumění pro zvláštnosti dětského vidění světa.

PRŮBĚŽNÉ CÍLE

Průběžné cíle jsou každodenní činnosti, které se neplánují v rámci tématu:

- dodržování stanovených pravidel chování a bezpečnosti,
- kultura stolování,

- samostatné provádění osobní hygieny a sebeobslužných činností,
- dodržování základních společenských norem komunikace a chování,
- hodnocení vlastního chování, sebehodnocení.

PREFEROVANÉ ČINNOSTI

Při práci s dětmi preferujeme tyto činnosti:

- psychomotorická cvičení,
- volnou hru, kooperativní a námětové hry,
- výlety, exkurze, experimenty,
- práci s encyklopediemi,
- práci s přírodním a odpadovým materiálem, třídění odpadu,
- výukový a komunitní kruh,
- bezprostřední kontakt s přírodou.

METODY A FORMY PRÁCE

Využíváme především tyto metody a formy práce:

- metody založené na prožitku,
- metody založené na vzoru,
- metody založené na hře,
- metody založené na pohybu,
- metody založené na manipulaci a experimentu,
- metody založené na komunikaci,
- metody založené na tvoření,
- metody založené na myšlenkových operacích,
- řízené skupinové a individuální činnosti,
- záměrné a spontánní učení,
- didakticky zacílenou činnost,
- arteterapii, artefiletiku,
- kooperativní hry,
- tvořivou dramaturgii.

TRADICE

Součástí života v mateřské škole jsou tradice:

- odpolední dílny s rodiči a dětmi,
- „Čertovský den“
- živý adventní kalendář,
- karneval,
- Den Země,
- dětský den,
- „Ahoj školko, nashledanou!“ – slavnostní rozloučení s předškoláky.

RITUÁLY

Pravidelně zařazujeme tyto rituály:

- ranní přivítání s učitelkou a společné přivítání dne,
- komunitní kruh, ve kterém sdílíme prožitky a nasloucháme,
- denní zaznamenávání počasí do kalendáře přírody,
- oslavy narozenin a jmenin dětí.

7. Realizace ŠVP ve třídě

Pět oblastí vzdělávání: biologickou, psychologickou, interpersonální, sociálně – kulturní a environmentální plánujeme tak, aby se v tematických částech pravidelně střídaly nebo byly obsaženy všechny. Naplňováním **dílčích cílů** směřujeme k dosahování **dílčích kompetencí**, které jsou základem pro budování **klíčových kompetencí dospělého člověka**, podle RVP PV kompetencí klíčových:

Přehled kompetencí člověka podporujícího zdraví:

- Rozumí holistickému pojetí zdraví.
- Uvědomuje si, že zdraví je prioritní hodnotou.
- Dovede řešit problémy a řeší je.
- Má vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a způsob života.
- Posiluje duševní odolnost.
- Ovládá dovednosti komunikace a spolupráce.
- Aktivně se spolupodílí na tvorbě podmínek a prostředí pro zdraví všech.

Přehled klíčových kompetencí RVP PV:

- kompetence k učení,
- kompetence k řešení problémů,
- kompetence komunikativní,
- kompetence sociální a personální,
- kompetence činnostní a občanské.

Třídní vzdělávací program vychází:

- ze školního vzdělávacího programu,
- z přání dětí,
- z pedagogických diagnostik,
- z období (co bylo, co je, co bude),
- z aktuální situace.

Pravidla pro realizaci třídního vzdělávacího programu:

- ŠVP je realizován prostřednictvím učitele, který realizuje TVP,
- obsahem TVP je rozpracování jednotlivých podtémat ŠVP do tematických částí,
- plánované činnosti vycházejí z podmínek třídy, věkových a individuálních zvláštností a potřeb dítěte, z mapování situace ve třídě,
- tematické části jsou vytvářeny postupně během roku, zpravidla na časové období jednoho kalendářního měsíce,
- TVP je zpracováván písemnou formou a je dostupný v třídní knize,
- časové období jednotlivých tematických částí je odvozeno od náročnosti tématu a zpětné vazby dosažených výsledků práce s dětmi,
- postup při tvorbě TVP: vytvoření tematické části pro děti, zařazení do podtématu, vyvození kompetence, dílčího cíle a zvolení vhodných činností, evaluace tematické části,
- celoroční projekt ekologické výchovy se rozpracovává do třídních vzdělávacích programů,
- tematické části podtémat jsou naplňovány dílčími vzdělávacími cíli z pěti oblastí vzdělávání podpory zdraví a jejich podoblastí:

I. OBLAST BIOLOGICKÁ

podoblast:

- ✓ Lidské tělo a aktivní pohyb
- ✓ Sebeobsluha
- ✓ Zdravá výživa
- ✓ Bezpečnost a ochrana zdraví

II. OBLAST PSYCHOLOGICKÁ

podoblast:

- ✓ Poznávání
- ✓ Prožívání
- ✓ Sebepojetí

III. OBLAST INTERPERSONÁLNÍ

- ✓ Respekt a tolerance
- ✓ Komunikace
- ✓ Spolupráce

IV. OBLAST SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ

podoblast:

- ✓ Rodina a domov
- ✓ Škola a mateřská škola
- ✓ Obec a země

V. OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ

podoblast:

- ✓ Souvislosti
- ✓ Vývoj a změna
- ✓ Rozmanitost
- ✓ Ovlivňování člověkem.

8. Vzdělávací obsah ŠVP

1. Podtéma: Identita **„Co všechno o sobě vím?“**

Podporujeme **identitu** dítěte. Dítě poznává, prožívá a uvědomuje si svoji identitu a role, se kterými se setkává nebo může setkat v budoucnosti.

Cílové kompetence dítěte na konci předškolního období:

Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy).

K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.

Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.

Dovede označit svoje představy (tělesné, psychické sociální, etické) a přizpůsobuje jim své chování.

Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji.

Umí vyjádřit, co se mu líbí a co ne, vysvětlit proč.

Poznáváním sebe samého vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament).

Chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat.

Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti.

Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.

Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace, také dát najevo odmítavý postoj, názor.

Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.

Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.

Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.

Má zvnitřnělou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.

Příklady tematických částí:

- Proč mám špatnou náladu?
- Co o sobě vím?
- Kdo se skrývá za maskou?
- Proč nejsme stejní?
- Řekni, jak je ti?
- Proč mi někdo ubližuje?
- Já jsem JÁ a ty jsi TY!

Příklady činností: vyjadřování pocitů slovem, hrou, pohybem, zpěvem, kresbou..., rozlišování emočních stavů podle tělesných projevů, dramatická cvičení, diskusní kruh, rozhovory, práce s literárními texty, mapování a měření těla, prohlížení fotografií, pozorování se v zrcadle, využití encyklopedií, řešení modelových situací...

2. Podtéma: Společenství **“Společně jde všechno lépe!”**

Žijeme ve **společenství**. Učíme dítě zvládat, co život přináší, děje a změny ve společenstvích.

Cílové kompetence dítěte na konci předškolního období:

Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy).

Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ke vztahu ke zdraví.

Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby.

Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako součást života.

Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí.

V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá následky svých činů, svého chování.

Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny.

Má zvnitřnělou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.

Má vytvořené základní návyky společenského chování.

Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, skupině dětí.

Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.

Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat jiným.

Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a s dospělými.

Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého. Dbá pravidel soužití.

Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.

Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.

Prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími.

Příklady tematických částí:

- Co děláme celý den?
- Kdo je moje rodina?
- Kamarádi, máme se rádi?
- To je věci kolem nás!
- Letem světem.
- Kudy vede cesta z města?
- Mají mě hračky rády?
- My jsme velcí kamarádi, pravidla si dáme rádi!
- Padá sníh, co my sním?

Příklady činností: aktivity k adaptaci, dramatická cvičení, námětové hry, společné výtvarné projekty, exkurze, návštěvy výstav, práce s mapou, globusem, kooperativní hry, jazykové hry, práce s počítačem, společné akce s rodiči, práce s literárními texty, dětské slavnosti, výlety do širšího okolí...

3. Podtéma: Příroda

“Poznávám život na zemi.”

Učíme děti porozumět **přírodě**, přírodním jevům a společenským dějům, lidem, vztahům, poznávat podstatu a dopady na obyvatele.

Cílové kompetence dítěte na konci předškolního období:

Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou škodit.

Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát.

Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody.

Je zvědavý, má touhu poznávat.

Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako součást života.

V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování.

Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.

Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat jiným.

Chce poznávat okolí, svět.

Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou, ochraňuje ji, cítí k ní odpovědnost.

Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.

Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.

Chová se vstřícně a je ochotný pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí.

U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování.

Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

Příklady tematických částí:

- Co umí vítr a déšť?
- Co se skrývá v hlíně?
- Co to leze v trávě?
- Šel zahradník do zahrady
- Kdo to klepe na vrátka, jsou to jarní mláďátka.
- Naše Země slaví svátek!
- Kam chodí zvířátka spát?
- Co vidíš přes jarní (letní, podzimní, zimní) brýle?
- Kudy teče řeka?
- Koho chytil pavouček?

Příklady činností: hry s mapou, globusem, pěstitelské činnosti, třídění odpadu, výtvarné činnosti z odpadového materiálu, experimentování, práce s knihou, encyklopedií, úklidové činnosti, návštěvy výstav, vyprávění příběhů na pokračování, vytváření kalendáře, pozorování přírodních jevů a přírody, poslech pohádek jiných národností, samostatné řešení modelových situací...

4. Podtéma: Aktivita

“Co všechno už dokážu?”

Vytváříme záměrné **aktivity**, které ovlivňují životní prostředí i komunitu, v níž žijeme (oslavy, slavnosti, tradice, projekty).

Cílové kompetence dítěte na konci předškolního období:

Rozlišujeme lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat, a ty, které mohou škodit.

Je zvědavé, má touhu poznávat.

Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti.

K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.

Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji.

Umí vytvářet, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč.

Má zvnitřnělou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.

Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.

Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, skupině dětí.

Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.

Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.

Chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí.

Příklady tematických částí:

- Kam poletíš, draku?
- Peklo, peklo, peklíčko.
- Vánoce, vánoce přicházejí, radost nám přinášejí!
- Z pohádky do pohádky.
- Jablíčko, co o tobě vím?
- Čím potěším maminku a tatínka?
- Radujme se, veselme se!
- Hody, hody, doprovody.
- Moje milá maminko, já už nejsem miminko!

Příklady činností: práce na projektech, příprava oslav a tradic v MŠ, vyřizování vzkazů, kooperativní a námětové hry, vytváření piktogramů a pravidel, řešení modelových situací, úklid hraček, společné činnosti s rodiči, pohybové hry a činnosti, práce s literárními texty, vymýšlení pohádek, pracovní a výtvarné činnost...

5. Podtéma: Zdravý životní styl, bezpečnost

“Když jsem zdravý, jsem veselý.”

Vychováváme děti ke **zdravému životnímu stylu**, k osvojování zdravých životních návyků, k ochraně zdraví a **bezpečnosti**.

Cílové kompetence dítěte na konci předškolního období:

Má základní poznatky o lidském těle a jeho vlastních funkcích.

Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním, a že tyto potíže spolu mohou souviset.

Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.

Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou škodit.

Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka.

Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje nebo poškozuje.

Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit.

Chápe, že když je člověk nemocen, nemůže dělat spoustu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu.

Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody.

Má vytvořenou představu o zdravé životosprávě.

Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí.

V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování.

Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost.

Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.

Příklady tematických částí:

- Rovně nebo do zatáčky, znám a umím všechny značky?
- Umíš jezdit bezpečně?
- Co mě čeká na cestě do školy?
- Moje tělíčko, má rádo zdravíčko!
- Jak se cítím, když jsem nemocný?
- Proč si čistíme zuby?
- Znáš své tělo?
- Co můžeš udělat pro své zdraví?

Příklady činností: lokomoční a pohybové hry, přirozená cvičení, manipulační činnosti, cvičení na nářadí, cvičení s náčiním, dechová cvičení, mapování těla, dramatická cvičení, práce s literárními texty, sebepoznávání, relaxační cvičení, smyslové hry, konstruktivní a grafické činnosti, hudební a hudebně pohybové činnosti, prevence k úrazům, nemoci, v dopravních situacích...

9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření, které realizuje MŠ.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ). Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována pouze s doporučením ŠPZ po projednání se školou a zákonnými zástupci dítěte. Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné, avšak u dětí se SVP učitel jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem.

Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a ŠPZ stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštíví ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobí tak dítěti obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže, může se škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

9. 1. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Pravidla pro zpracování, hodnocení a aktualizaci podpůrných opatření 1. stupně

- Má-li dítě obtíže ve vzdělávání, učitel po konzultaci se ZŘ pro předškolní vzdělávání zpracuje **plán pedagogické podpory** (dále jen PLPP viz. příloha č. 1), který zahrnuje mj. popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, opatření MŠ, která mají dítě podpořit, pokud z pozorování dítěte při práci a hře vyplývá, že má problémy.
- Učitel formuluje pozorované výukové potíže dítěte, hledá možné intervence v oblasti forem, metod, organizaci a používání pomůcek – stanovuje podpůrná opatření prvního stupně.
- Podkladem pro zpracování PLPP je ŠVP.
- PLPP vyhodnocuje učitel průběžně a nejpozději po 3 měsících konzultuje vyhodnocení se ZŘ pro předškolní vzdělávání.
- Nejsou-li podpůrná opatření dostačující, požádá učitel po konzultaci se ZŘ pro předškolní vzdělávání zákonné zástupce dítěte, aby navštívil ŠPZ, které může následně vydat doporučení stanovující jiná podpůrná opatření, popřípadě stejná podpůrná opatření vyššího stupně.
- Nebude-li poskytování podpůrných opatření prvního stupně dostačující, doporučí učitel po konzultaci se ZŘ pro předškolní vzdělávání vyšetření dítěte ve ŠPZ. Zprávu z vyšetření obdrží zákonní zástupci dítěte. Na základě doporučení ŠPZ zpracovává učitel **individuální vzdělávací plán** (dále jen IVP), který obsahuje mj. podpůrná opatření druhého až pátého stupně – podle doporučení ŠPZ.
- Tvorba, realizace a vyhodnocování PLPP je prováděna na základě pokynu ZŘ pro předškolní vzdělávání a za spolupráce s pedagogy, zákonnými zástupci dítěte a popř. jinými odborníky.

Pravidla pro zpracování, hodnocení a aktualizaci podpůrných opatření 2. – 5. stupně

- Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována **ŠPZ** po projednání se školou a zákonnými zástupci dítěte.

- Učitel zpracovává na základě doporučení ŠPZ **IVP** (IVP viz. příloha č. 2), nejpozději do 1 měsíce od obdržení zprávy ŠPZ, kde upraví vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dítěte, a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jeho osobního maxima.
- IVP učitel průběžně hodnotí (minimálně 1x za 2 měsíce) a konzultuje jej se zákonnými zástupci dítěte, ZŘ pro předškolní vzdělávání a v případě potřeby se ŠPZ.
- V případě podpůrného opatření v podobě asistenta pedagoga jej metodicky vede, úzce s ním spolupracuje při plánování činností a jejich vyhodnocování, dbá na zpracování potřebné dokumentace (zápisy v TK, vedení portfolio dítěte, konkretizovaný plan individuální práce k daným tématům).
- Nemůže-li učitel ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, informuje ZŘ pro předškolní vzdělávání a škola po projednání se ŠPZ a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte poskytne po dobu nezbytně nutnou jiné podpůrné opatření stejného stupně.
- Shledá-li učitel po konzultaci se ZŘ pro předškolní vzdělávání, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonným zástupcům dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ. Obdobně postupuje i v případě, shledá-li, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná.
- Úpravy obsahu a realizace vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Učitelům je zajištěna metodická podpora formou DVPP.
- Tvorba, realizace a vyhodnocování IVP je prováděna na základě pokynu ZŘ pro předškolní vzdělávání a za spolupráce s pedagogy, zákonnými zástupci dítěte, se SPC a popř. jinými odborníky.

9. 2. Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Mateřská škola vytváří pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními **odpovídající podmínky**, které respektují individuální potřeby dětí. ZŘ pro předškolní vzdělávání snižuje počet dětí ve třídě, ve které se vzdělává dítě s přiznanými podpůrnými opatřeními tak, aby odpovídal platné legislativě. Podle stupně přiznaného podpůrného opatření zajišťuje přítomnost asistenta pedagoga ve vzdělávání.

Učitel ve vzdělávání **uplatňuje** princip diferenciaci a individualizace při plánování a organizaci činností, při stanovování obsahu, forem a metod výuky. Realizuje všechna stanovená podpůrná opatření. Učitelé se snaží vytvořit neoptimalnější podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má učitel na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte.

10. Vzdělávání dětí nadaných

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné, avšak u dětí nadaných učitel jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem a byl maximálně rozvíjen jejich potenciál.

Mateřská škola vytváří pro úspěšné vzdělávání dětí, které vykazují známky nadání v oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech, odpovídající podmínky, které respektují individuální potřeby dětí.

Zjišťování mimořádného nadání dítěte provádí ŠPZ ve spolupráci se školou a odborníkem v příslušném oboru. Pokud se v mateřské škole vzdělává mimořádně nadané dítě, doporučí učitel zákonným zástupcům dítěte po konzultaci se ZŘ pro předškolní vzdělávání vyšetření dítěte ve ŠPZ. Na základě doporučení ŠPZ zpracovává učitel **individuální vzdělávací plán** (dále jen IVP), který obsahuje mj. závěry doporučení ŠPZ, závěry psychologického a speciálně psychologického vyšetření, které obsahují popis oblasti, typu a rozsah nadání, seznam doporučených učebních pomůcek a formy, metody a organizaci vzdělávání. IVP učitel vypracovává nejpozději do 1 měsíce od obdržení zprávy ŠPZ, kde upraví vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dítěte, a aby vzdělávání směřovalo k maximálnímu rozvoji dítěte.

Učitel ve vzdělávání uplatňuje princip diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, při stanovování obsahu, forem a metod výuky. Učitelé vytvářejí neoptimálnější podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními. Při plánování a realizaci vzdělávání nadaných dětí má učitel na zřeteli fakt, že se děti nadané ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší a může v souladu s jejich vývojem rozšířit vzdělávací obsah nad rámec stanovený ŠVP. Účelem podpory vzdělávání nadaných dětí je jejich plné zapojení a maximální využití jejich vzdělávacího potenciálu.

11. Vzdělávání dětí mladších tří let

Mateřská škola je otevřená vzdělávání dětem od 2 let. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV jsou nastaveny tak, aby učitelé vedli každé dítě k jejich postupnému dosahování v takové míře, která je pro dítě akceptovatelná. Při práci s dětmi mladšími tří let učitelé volí přiměřené metody a formy vzdělávání. S ohledem na bezpečnost i možnosti konkrétních dětí, pracují s menšími skupinami nebo individuálně, vybírají takové činnosti, které dítě zvládne, nastavují si přiměřené vzdělávací cíle. Nejdůležitější je prostor pro volnou hru, ve které se počítá se zapojením všech smyslů.

11.1 Podmínky vzdělávání dětí mladších tří let

Učitelé ve třídách, ve kterých se vzdělávají děti od dvou let, vytvářejí takové podmínky a prostředí, které odpovídají bezpečnostním a hygienickým nárokům dvouletého dítěte. Učitelé respektují potřebu dítěte mladšího tří let na stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče a srozumitelná pravidla.

Materiální a hygienické podmínky

Do prostoru tříd se mateřská škola snaží postupně začlenit relaxační kouty, které zabezpečují možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku dvouletého dítěte. Školní zahrada je vybavena rozličnými herními, relaxačními a sportovními prvky, které jsou pro různé věkové kategorie předškolních dětí. Učitelé zajišťují využívání pouze odpovídajícího zahradního vybavení školy (průlezky, skluzavky a další prvky) vzhledem k věku dětí. Se vzrůstem dětí souvisí i požadavek na vhodný sedací nábytek pro děti, který zohledňuje menší tělesnou výšku dvouletých dětí, podporuje správné držení těla při sezení.

V současné době nejsou umývárny v MŠ vybaveny přebalovacími stoly a nejsou vytvořeny podmínky pro přijímání dětí, které používají dětské pleny.

Psychosociální podmínky

Mateřská škola je pro dítě ve věku od dvou let zpravidla první institucí, kde přichází do kolektivu vrstevníků, kde se vzdělává. V adaptačním režimu je důležitá provázanost režimu mateřské školy s režimem v rodině. Naší snahou je, aby se děti cítily v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně (umožněno používání specifických osobních pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty). Zásadní je však pro zajištění zmíněných podmínek aktivní budování vztahů a spolupráce s rodinou.

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Respektujeme potřebu dvouletých dětí na stálý pravidelný denní režim (dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování), více klidu (prostor k odpočinku během dne), více individuální péče (vzdělávací činnosti realizované důsledně v menších skupinách či individuálně), srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely jeho jednání.

12. Individuální vzdělávání

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit individuální vzdělávání (v případě, že se bude jednat o převážnou část školního roku). Jestliže má dítě plnit povinnost předškolního vzdělávání způsobem individuálního vzdělávání, pak je zákonný zástupce dítěte povinen tuto skutečnost oznámit ZŘ pro předškolní vzdělávání písemně, nejméně 3 měsíce před počátkem školního roku. V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním předškolním vzdělávání dítěte doručeno ZŘ pro předškolní vzdělávání v MŠ, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

ZŘ pro předškolní vzdělávání doporučí zákonnému zástupci dítěte oblasti, v nichž se má dítě vzdělávat a dohodne se zákonným zástupcem dítěte způsob ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech. K ověření znalostí zákonný zástupce přinese portfolio dítěte, které bude obsahovat jeho práce a výtvary. Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast dítěte, které se individuálně vzdělává u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech v MŠ. MŠ zajistí ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech po dohodě se zákonným zástupcem dítěte. Ověřování probíhá v měsíci listopadu daného školního roku. V odůvodněných případech (doložená nemoc dítěte, pobyt v zahraničí) může být stanoven náhradní termín, nejpozději však do konce prosince daného školního roku. Pokud se zákonný zástupce nedostaví v řádném ani náhradním termínu, ukončí ředitel školy individuální vzdělávání rozhodnutím ve správním řízení. Toto rozhodnutí nemá odkladný účinek a dítě musí po převzetí rozhodnutí zákonným zástupcem nastoupit do MŠ. Následně již není možné dítě opakovaně individuálně vzdělávat.

Doporučené oblasti individuálního vzdělávání:

Oblast biologická - fyzický rozvoj a pohybová koordinace, jemná motorika, sebeobsluha, zdraví, bezpečí).

Oblast psychologická – výslovnost, porozumění a gramatická správnost řeči, vyjadřování, vnímání, pozornost, paměť, soustředění, fantazie, časoprostorová orientace, předmatematické představy, řešení problémů, učení, sebepojetí, city, vůle.

Oblast interpersonální – komunikace s dospělým, s dětmi, spolupráce.

Oblast sociálně-kulturní – společenská pravidla a návyky, zařazení do společnosti, kultura, umění.

Oblast environmentální – vztah k přírodě, životnímu prostředí, adaptabilita ke změnám, poznatky.

13. Evaluační činnost

Evaluační činnost se v daném školním roce řídí Plánem evaluace, který je součástí Ročního plánu MŠ. Plán evaluace zpravidla obsahuje:

1. Evaluaci třídního vzdělávacího programu:

- každodenní vyhodnocování formou sebereflexe provádí obě učitelky průběžně při realizaci (co se děti naučily nebo dozvěděly nového, a čím se mi podařilo k tomu přispět),
- zpětná vazba tematické části formou evaluačního záznamu (hodnocení své práce, reakce a chování dětí i celé skupiny, relativního posunu dětí i celé skupiny, individuálního rozvoje a učení, zda nabídka činností pomohla dětem k naplňování dílčích cílů, nakolik byly připraveny podmínky, zda směřovaly k rozvoji kompetencí),
- hodnocení třídního vzdělávacího programu (evaluační záznam),
- přijímání námětů a hodnocení rodičů, ostatních pracovníků školy (ankety, dotazníky...).

2. Evaluaci školního vzdělávacího programu:

- průběžně podle plánu evaluace výchovně vzdělávací práce pro daný školní rok, který obsahuje předmět evaluace včetně odpovědnosti pedagogů (autoevaluace).

3. Kontrolní a hospitační činnost ZŘ:

- zaměří se na posun a vývoj kvality pedagogické práce učitelek, sebehodnocení vlastní pedagogické práce, na relativní posun dětí i celé skupiny, na výsledky autoevaluace.

4. Analýzu podmínek školy:

- provádí zaměstnanci školy jedenkrát za tři roky podle Indikátorů Kurikula MŠ podporující zdraví (dotazníky INDI), vyhodnocuje ZŘ formou evaluačního záznamu.

5. Hodnocení tříd:

- jedenkrát ročně, na konci školního roku pedagogové zhodnotí výsledky dětí a třídy formou evaluačního záznamu.

6. Záznamy o dětech:

- provádí pedagogové průběžně po celý školní rok formou záznamů do portfolia dítěte.

13. Závěrečná ujednání

Školní vzdělávací program byl vytvořen na základě Kurikula podpory zdraví v mateřské škole. Je otevřeným dokumentem, který umožňuje další rozvoj mateřské školy a zkvalitnění předškolního vzdělávání.

14. Přílohy ŠVP

- č. 1 Plán pedagogické podpory
- č. 2 Individuální vzdělávací plán
- č. 3 Informační systém MŠ
- č. 4 Roční plán MŠ
- č. 5 Školní řád MŠ
- č. 6 Provozní řád pro venkovní hrací plochu
- č. 7 Zásady provozního řádu MŠ

V Ostravě dne 31. 8. 2017

Zpracovatel ŠVP: Bc. Hana Hlobilová, zástupkyně ředitele pro předškolní vzdělávání